

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2021-06-02

Diarienummer:
SCN-2021-00282

Handläggare:
Ulf Eiderbrant

Utreda en nystart med Bostad först

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** utreda förutsättningarna för en förnyad satsning på modellen Bostad först.

Ärendet

Förvaltningen ska med hjälp av statliga stimulansmedel för psykisk hälsa utreda förutsättningarna för en förnyad satsning på Bostad först. Projektet ska inriktas mot att kartlägga förutsättningarna för att genomföra arbetsmodellen och att förankra modellen i organisationen. Projektet ska påbörjas under hösten 2021 och fortsätta under 2022. Ett eventuellt förslag om införande Bostad först och organisering av verksamheten kommer att presenteras för nämnden under våren 2022.

Beredning

Förvaltningen har under våren 2021 följt upp erfarenheterna av arbetet med Bostad först i Uppsala under åren 2016 – 2019. Bostad först i Uppsala inleddes som ett projekt i liten skala och utökades efterhand men avbröts hastigt med att Uppsalahem avslutade samarbetet. Bakgrunden var en rad störningar från de boende som resulterade i avhysningar. I uppföljningen av arbetet i Uppsala har erfarenheter samlats in från medverkande tjänstepersoner i socialförvaltningen, kommunledningskontoret och Uppsalahem.

Föredragning

Bostad först är en modell för stöd och hjälp till långvarigt hemlösa personer. Bostad först har som grundidé att en egen bostad är en förutsättning för att kunna känna trygghet i livet och en viktig utgångspunkt för att kunna förändra sitt liv. Den hemlöse erbjuds en egen bostad och med bostaden som grund erbjuds stöd och hjälp med målsättningen att personen ska kunna bo kvar på samma villkor som andra

hyresgäster. Den mer traditionella arbetsmodellen brukar betecknas som trappstegsmodellen med en egen bostad som slutmål när den enskilde kan visa att hen klarar ett eget boende och är drogfri. I Bostad först ställs inga krav på drogfrihet men personen måste med stöd kunna leva upp till hyreslagstiftningens krav om att vårda sin bostad och att inte störa grannar.

Uppsala kommuns försök med Bostad först genomfördes under åren 2016 – 2019. Arbetet var ett utvecklingsarbete då modellen prövades utifrån förhållandena i Uppsala. Verksamheten mötte en rad svårigheter och anpassningar fick göras efterhand under försöksperioden. Mot bakgrund av svårigheter med störningar och klagomål från andra hyresgäster så valde Uppsalahem att avbryta samarbetet 2019.

Försöket med Bostad först i Uppsala uppmärksammade olika svårigheter med att driva en sådan verksamhet i Uppsala. Jämförelser med hur andra kommuner bedriver verksamheten försvåras av olika förutsättningar i kommunerna. Uppsalas begränsade tillgång till hyresrättslägenheter liksom organiseringen av sociala bostäder är faktorer som påverkar. Att trappstegsmodellen är ett väl inarbetat arbetssätt är också en faktor som påverkade arbetet med Bostad först i Uppsala. Med Bostad först i Uppsala så beviljades deltagare en lägenhet med bostadssocialt kontrakt. Ett bostadssocialt kontrakt är förenat med villkor om begränsad avtalstid och avstående av besittningsrätt. Uppsala kommun har genom avtalet med hyresvärden ett ansvar för att hyresgästen sköter sitt boende.

Bostad först introducerades i Sverige för mer än tio år sedan. SKR har arbetat för att introducera modellen i Sveriges kommuner. Sveriges Stadsmissioner är aktiva med att sprida användningen av modellen genom utbildningsmaterial och metodstöd. I Sverige finns ett nätverk för samverkan mellan kommuner som arbetar med Bostad först. Under försöket med Bostad först deltog socialförvaltningen i utbildnings-satsningarna och i arbetet i nätverket. Uppsala Stadsmission har uttryckt önskemål om att medverka i arbetet med Bostad först i Uppsala. Ett uppdrag till projektet är att utreda samverkan med civilsamhället i arbetet med Bostad först.

Ett fungerande arbete med Bostad först förutsätter en samverkan med fastighetsägaren om tilldelning av lägenheter. Uppsalahem har uttryckt att en förutsättning för en förnyad medverkan i arbetet är att störningar i boendet kan undvikas och att det därför ska finnas ett tillräckligt bra stöd till de boende. Stödet ska finnas tillgängligt en stor del av dygnet och kunna förebygga störningar.

Med en målgrupp som har levt i hemlöshet under lång tid med boende på härbärgen eller andra former av boendelösningar genom socialtjänsten, så innebär övergången till ett eget boende ofta svårigheter. Det stöd som personerna behöver kan vara tidskrävande, särskilt initialt, och stödpersonerna behöver kunna vara flexibla med att anpassa stödet utifrån personens varierande behov. I det tidigare försöket med Bostad först i Uppsala var stödteamet enbart bemannat under dagtid vardagar. I jämförelse med andra kommuner i Sverige så ägnades mindre tid för förberedelse inför flytten till en egen bostad med deltagarna. Något som troligen påverkade utfallet av insatsen i Uppsala.

Aktuellt projekt ska arbeta med att kartlägga förutsättningar för att arbeta med Bostad först i Uppsala och att utforma en verksamhet i samverkan med brukarna och berörda verksamheter.

Ekonomiska konsekvenser

Projektet finansieras med statliga stimulansmedel för psykisk hälsa. En fortsatt satsning på Bostad först kommer att innebära en kostnad med ett bostödsteam. En verksamhet med Bostad först bör kunna minska kostnaden för placeringar på stödboende och hvb för målgruppen och på sikt leda till besparingar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, daterad den 2 juni 2021

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör